

ПРАВОВА ПРИРОДА БЕНЕФІЦІАРНОЇ ВЛАСНОСТІ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ: МІЖ ФОРМАЛЬНИМ ВОЛОДІННЯМ І ФАКТИЧНИМ КОНТРОЛЕМ

БЕНЮХ Олександр Володимирович - аспірант кафедри міжнародного та європейського права факультету права та міжнародних відносин Державного університету «Київський авіаційний інститут»

<https://orcid.org/0009-0000-7224-3755>

УДК 347.7; 341.2; 336.2

DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2026.1.34>

У статті досліджено правову природу бенефіціарної власності як складної міжгалузевої категорії, що сформувалася на перетині міжнародного податкового права, корпоративного регулювання та стандартів AML/CFT. Обґрунтовано, що розвиток цієї концепції відбувався від положень Модельної податкової конвенції ОЕСР, де вона застосовувалася для запобігання зловживанню податковими перевагами, до сучасних рекомендацій FATF, у межах яких бенефіціарна власність стала одним із ключових інструментів прозорості та фінансового моніторингу.

Встановлено, що фундаментальною ознакою бенефіціарної власності є її дуалістичний характер, який полягає у розмежуванні формального юридичного титулу на актив і фактичного права на отримання економічних вигод від нього. Показано, що такий підхід бере початок в англосаксонському трастовому праві, де формальне право власності не збігається з бенефіціарним правом власності. Особливу увагу приділено співвідношенню володіння, економічного інтересу та контролю, а також з'ясуванню ролі кінцевого бенефіціарного власника у багаторівневих корпоративних і трастових структурах. Доведено, що у сучасному міжнародному праві вирішальне значення має не формальний власник, а фізична особа, яка в кінцевому підсумку володіє активом, контролює його або отримує від нього вигоду.

Підхід FATF ґрунтується на трьох взаємопов'язаних елементах: необхідності встановлення кінцевої фізичної особи, врахуванні як володіння, так і контролю, а та-

кож поширенні концепції на випадки, коли операція здійснюється в інтересах іншої особи. Дослідження спирається на комплексний міждисциплінарний підхід і поєднує історико-правовий, порівняльно-правовий, функціональний та доктринальний аналіз. Зроблено висновок, що бенефіціарна власність є самостійною правовою конструкцією, заснованою на принципі «сутність над формою», яка забезпечує ефективність міжнародного податкового регулювання, фінансового моніторингу та механізмів ідентифікації реальних носіїв економічного інтересу.

Ключові слова: бенефіціарна власність, міжнародне податкове право, право власності, володіння, контроль, кінцевий бенефіціарний власник, порогові значення володіння, інші засоби контролю, FATF, протидія відмиванню коштів, податки, фінансовий моніторинг.

Постановка проблеми

У світлі постійного вдосконалення міжнародних стандартів фінансової прозорості та протидії відмиванню коштів, питання правової природи поняття бенефіціарної власності набуває особливої ваги. Саме інтерпретація співвідношення понять володіння та контроль на міжнародному рівні визначає ефективність заходів, спрямованих на ідентифікацію справжніх власників активів у транснаціональних корпоративних структурах, а також впливає на формування практики у сфері міжнародного податкового та фінансового регулювання.

Поняття «бенефіціарна власність» уперше було введено саме до міжнародного податкового права із запровадженням Модельної податкової конвенції ОЕСР (1977), що було спрямоване на боротьбу з зловживанням податковими вигодами та уникненням подвійного оподаткування [1, с.24-26]. Водночас у перших редакціях міжнародних договорів відзначалась відсутність чіткого, універсального визначення цього терміну, що спричиняло численні труднощі у застосуванні й правовій інтерпретації [2, с.254]. Сучасні стандарти FATF (зокрема, Рекомендація 24, Інтерпретаційна примітка до неї) роблять акцент на встановленні як володіння, так і контролю над юридичними особами та на забезпеченні компетентним органам швидкого й ефективного доступу до адекватної, точної та актуальної інформації про бенефіціарних власників. При цьому FATF не зводить виконання стандарту виключно до «централізованого реєстру»: країни повинні, виходячи з ризиків, контексту та істотності, визначити, чи забезпечуватиметься доступ через інформацію, що зберігається публічним органом/реєстром (зокрема податковим органом, FIU, реєстром компаній або реєстром бенефіціарних власників), або через альтернативний механізм, якщо він також забезпечує ефективний доступ до інформації щодо бенефіціарних власників [3, с. 97-98].

Аналіз останніх досліджень і публікацій

На сьогодні науковці різних країн доклали значних зусиль до розвитку цієї проблематики. Серед українських дослідників варто відзначити праці Селезень П.О., який досліджував правозастосовні аспекти положень про бенефіціарного отримувача в податковому законодавстві України та аналізувала еволюцію правозастосування концепції «бенефіціарного власника» у договорах про уникнення подвійного оподаткування[4, 5]. Косенкова А.Г. у своїх роботах розглядає концепцію бенефіціарного власника в угодах про уникнення подвійного оподаткування, розвиток цієї концепції при імplementації плану BEPS в Україні, а також присвятила дисертаційне дослідження пра-

вовому статусу бенефіціарного власника в Україні та країнах ЄС [6; 7].

Зарубіжна доктрина представлена фундаментальними роботами провідних науковців. Наприклад, Klaus Vogel у коментарях до Модельної конвенції Організації економічного співробітництва та розвитку (Конвенція або Модельна конвенція) досліджував тлумачення поняття бенефіціарної власності у контексті міжнародного податкового права[8]. Philip Baker аналізував застосування концепції beneficial ownership у судовій практиці[9]. Jan Gooijer досліджував різноманітність судових інтерпретацій поняття бенефіціарного власника та вплив пропозицій Організації економічного співробітництва та розвитку (тут та надалі – ОЕСР або OECD) 2012 р. на уніфікацію підходів[10]. Richard Collier звертав увагу на проблеми визначеності та невизначеності у застосуванні концепції бенефіціарної власності[11].

Мета і методологія

Метою статті є дослідження правової природи поняття бенефіціарної власності в міжнародному праві, з'ясування співвідношення формального права власності (legal ownership) та бенефіціарного володіння (beneficial ownership), а також визначення ролі критеріїв володіння та контролю у сучасних міжнародних стандартах фінансової прозорості. Особливу увагу приділено розмежуванню концепції бенефіціарного власника у міжнародному податковому праві (tax treaty beneficial owner) та підходу до визначення бенефіціарного власника у стандартах FATF, спрямованих на ідентифікацію кінцевої фізичної особи у багаторівневих корпоративних структурах.

Методологічну основу дослідження становить поєднання системного та формально-юридичного аналізу норм міжнародного права (OECD Model, стандарти FATF, акти ЄС), історико-правового методу (для простеження еволюції концепції beneficial ownership), а також порівняльно-правового методу (для зіставлення критеріїв ownership/control у податковому та AML/CFT-регулюванні). Для перевірки практичної застосовності висновків використано

доктринальний аналіз і аналіз релевантної судової практики, а також контент-аналіз звітів і керівних документів міжнародних організацій (FATF, OECD та ін.).

У межах нашого дослідження особливо значення набув порівняльно-правовий метод, який застосовується для аналізу критеріїв визначення бенефіціарної власності у різних міжнародних стандартах (ОЕСР, FATF, ЄС) і національних правових системах. Його використання дозволяє виявити юрисдикційні відмінності у застосуванні порогових значень володіння як індикатора *beneficial ownership* та у підходах до встановлення контролю «іншими засобами». Так, у праві Європейського Союзу частка 25 % плюс одна акція або понад 25 % майнового інтересу розглядається як індикатор прямого чи опосередкованого володіння, тоді як стандарти FATF підкреслюють необхідність ідентифікації осіб, які здійснюють *ultimate control*, незалежно від формального порога володіння [12, с. 17; 13]. Водночас у деяких юрисдикціях застосовуються нижчі пороги розкриття, зокрема у корпоративній звітності окремих штатів США (Kansas, Alaska) може вимагатися розкриття учасників, які володіють від 5 % капіталу.

Виклад основного матеріалу

Досліджуючи історичні витoki та правову природу і суть концепції бенефіціарної власності можна прийти до виснову, що фундаментальною особливістю концепції бенефіціарної власності є її дуалістичний характер, що передбачає розмежування між формальним правом власності (*legal ownership*) та фактичним правом на отримання економічних вигод від володіння активом (*beneficial ownership*). Ця дихотомія бере початок з англосаксонської системи трастового права, де традиційно розрізнялися формальний власник власник (*legal owner*) та особа, що має право на отримання вигод від власності (*beneficial owner*) [14].

Як зазначає в роботах Р. Baker, поняття бенефіціарної власності *beneficial ownership* походить із концепції еквіті (*equity*) в англійському праві, де трасті *trustees* володіли правовим титулом на майно (*legal title*), тоді

як бенефіціари (*beneficiaries*) мали справедливий інтерес, якщо перекладати дослівно *equitable interest* або ж будь-які інші належні вигоди [15].

У трастових відносинах юридичний титул (*legal title*) належить трасті (*trustee*), особа що формально володіє і передає в довірче управління майно), тоді як бенефіціар (*beneficiaries*) володіють *equitable interest* — майновим правом справедливості, що забезпечує їм вигоду з довірчого майна та право вимоги до довірчого управителя. У класичних працях з *equity* та *trust law* це визначається як «власність *sui generis*», що існує поряд з юридичним титулом і реалізується через засоби захисту *equity* (*injunction, specific performance*) [16, 17]. Зазначена правова конструкція дозволяла відокремити формальне управління майном від права на отримання доходів від нього.

У континентальній правовій системі таке розмежування історично було менш виразним. Як підкреслюють С. Намга та J.J.A.M. Korving, термін бенефіціарна власність практично не мав еквівалента в романо-германській правовій традиції, що створювало значні труднощі при імплементації міжнародних податкових договорів [18].

У сучасній правовій літературі з міжнародного права відзначають що, юридичне право власності означає формальне, юридично зареєстроване право на актив, яке може належати номінальному власнику, агенту, трасті або іншій проміжній структурі [19, с.11]. Тобто, така особа має юридичний титул на майно, але не обов'язково контролює його або отримує від нього економічні вигоди.

Натомість, бенефіціарне володіння передбачає право на отримання економічних вигод від активу та/або здійснення контролю над ним. Згідно з визначенням Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF, ФАТФ), бенефіціарний власник - це «фізична особа (особи), яка в кінцевому підсумку володіє або контролює клієнта (юридичну особу)» [3, с.126]. Для уникнення термінологічної плутанини у статті слід розмежовувати дві автономні (функціонально різні) конструкції «*beneficial owner*».

(1) “Beneficial owner” у міжнародних податкових конвенціях (OECD Model Tax Convention, ст. 10–12) є договірним податково-правовим критерієм, спрямованим на відсікання простих схем treaty shopping, коли дохід “пропускається” через посередника-резидента (агента/номінала), який не є власником доходу для цілей договору. Це поняття застосовується для визначення права на пільгу щодо податку у джерела (дивіденди/відсотки/рояліті) і не є режимом загальної прозорості структури власності [20, с. 18].

(2) “Beneficial owner” у стандартах FATF (AML/CFT) – це категорія прозорості та фінансового моніторингу, яка використовується для встановлення кінцевої фізичної особи, що “ultimately owns or controls”, а також фізичної особи, в інтересах якої здійснюється операція. Для FATF принципово, що лише фізична особа може бути ultimate beneficial owner; поняття є частиною режиму виявлення контролю/ власності для протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму [3, с. 126].

Отже, одна й та сама англомова формула “beneficial owner” у податкових конвенціях та у FATF-стандартах має різну функцію і різні юридичні наслідки: у першому випадку – це тест доступу до договірної податкової пільги, у другому – інструмент AML/CFT-ідентифікації контролю/власності та прозорості.”

Схожий підхід розділяють і інші міжнародні неурядові організації. Наприклад, Міжнародний Валютний Фонд (ІМФ, МВФ) в аналітичному звіті наводить класичні приклади розмежування формально-юридичного та бенефіціарного права власності:

- Номінальний акціонер. Ситуація коли особа може бути зареєстрована як формальний власник акцій компанії (її ім'я міститься в реєстрі акціонерів), але така особа буде діяти від імені та за дорученням іншої особи, яка є справжнім бенефіціарним власником.

- Трастові структури. Ситуація, коли Трасті (trustee) є формальним власником активів трасту з юридичної точки зору, але бенефіціари трасту (beneficiaries) є бенефіціарними власниками, оскільки саме вони мають право на отримання доходів від цих активів.

- Агентські відносини: Агент може мати формальне право розпоряджатися активами або доходами, але діє в інтересах та за дорученням принципала, який є бенефіціарним власником [21, с.34].

Наведені приклади МВФ демонструють практичний зміст FATF-підходу до бенефіціарного володіння як інструмента фінансової прозорості: увага зосереджується на розмежуванні формального титулу та фактичного економічного інтересу/контролю. Водночас у податково-договірному вимірі (ОЕСР Модельна конвенція) поняття beneficial owner виконує іншу функцію — визначає право на договірні пільги щодо доходу; тому в подальшому викладі статті ці підходи не отожднюються [3, с. 126; 20, с. 18].

Також досліджуючи практику і доктринальні дослідження можна стверджувати, що розмежування між формальним правом власності та бенефіціарним правом власності має критичне значення для застосування норм в міжнародному праві про що зазначають вітчизняні науковці. Як відмічає у своїй праці Селезень О. П. у міжнародному податковому праві така різниця між формальним правом власності і правом бенефіціарної власності впливає на право на отримання договірних пільг, оскільки лише бенефіціарний власник доходу може претендувати на застосування знижених ставок податку у джерела відповідно до договору про уникнення подвійного оподаткування [5]. Відмітимо, що у контексті протидії відмиванню коштів отриманих злочинним шляхом це розмежування дозволяє «пробитися» крізь складні корпоративні структури до фізичних осіб, які в кінцевому підсумку контролюють активи та отримують від них вигоди. Як зазначає Світовий банк (World Bank), «метою ідентифікації beneficial ownership є виявлення фізичних осіб, які насправді стоять за юридичними особами»[22].

Однак, із поширенням багаторівневих корпоративних і трастових структур у практиці фінансового моніторингу та комплаєнсу поряд із терміном beneficial owner часто використовується позначення “ultimate beneficial owner (UBO)”, яке підкреслює необхідність ідентифікації кінцевої фізичної особи за ланцюгом володіння/контролю.

Водночас у стандартах FATF це не є окремою “третьою” категорією: FATF прямо визначає beneficial owner як фізичну особу(осіб), яка в кінцевому підсумку володіє або контролює клієнта та/або фізичну особу, від імені якої проводиться операція, і окремо наголошує, що лише фізична особа може бути ultimate beneficial owner [3, с. 126].

Відповідно, проміжні юридичні особи чи правові утворення в структурі не є beneficial owners у розумінні FATF, а становлять елементи ланцюга, аналіз якого необхідний для встановлення кінцевої фізичної особи; у разі застосування порогів володіння вони мають допоміжний характер і не скасовують оцінки контролю “іншими засобами” [12, с. 17; 3, с. 126]

Доктринальні дослідження (наприклад, у працях С. Du Toit, та J. Gooijer) зазначають, що в найбільш типових сценаріях власність юридичної особи структурована багаторівнево — від компаній до трестів, фондів, партнерств[10]. При цьому встановлення УВО вимагає “дотичного аналізу” — тобто послідовного проходження через кожен ланку структури до виявлення фізичної особи в фіналі ланцюга[14].

Особливої уваги заслуговує ситуація, що склалась в практиці, коли в структурі застосовуються трастові схеми, можуть співіснувати кілька пунктів контролю та вигоди: «...в класичному трасті trustee є formal owner, але beneficiaries — це beneficial owners.» [3, с.126]. Водночас, якщо «beneficiary сам виступає як траст для третьої особи, то установити УВО можна тільки, простеживши всю “матрьошку” трастів до фізичної особи, яка остаточно отримує вигоди»[12, с.16].

У стандартах FATF beneficial owner — це завжди одна або кілька фізичних осіб; тому для цілей цього дослідження поняття beneficial owner / УВО у FATF-контексті не застосовується до юридичних осіб чи правових утворень, а використовується виключно для позначення кінцевої фізичної особи [3, с. 126]. Наприклад, у практиці міжнародного банківського комплаєнсу з'ясування УВО є ключовою вимогою для фінансових інституцій з точки зору протидії відмиванню коштів, а регуляторна логіка зводиться до принципу: «Дійди до справжнього кінцево-

го бенефіціара — фізичної особи, незалежно від кількості проміжних ланок» [22, с.250].

В своїх рекомендаціях FATF, в тому числі, дає визначення, як «natural person who ultimately owns or controls». Визначення бенефіціарного власника, запропоноване FATF, стало центральним для глобальної системи протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Згідно з Глосарієм Рекомендацій FATF, бенефіціарний власник (beneficial owner) визначається як «фізична особа (особи), яка в кінцевому підсумку володіє або контролює клієнта та/або фізична особа, від імені якої проводиться операція». Це визначення також включає «тих осіб, які здійснюють кінцевий ефективний контроль над юридичною особою або правовим утворенням»[23]. Ключовим елементом цього визначення є наголос на тому, що бенефіціарним власником може бути виключно фізична особа (natural person), а не юридична особа чи правове утворення. Повертаючись до аналізу підходів FATF до визначення терміну бенефіціарного власника та концепції кінцевого бенефіціарного власника ми можемо цілком впевнено зазначити, що визначення FATF базується на трьох взаємопов'язаних елементах:

По-перше, акцент на слові «ultimately» (в кінцевому підсумку) означає, що для визначення кінцевого, реального власника необхідно простежити весь ланцюг володіння та контролю до кінцевої фізичної особи, незалежно від кількості проміжних юридичних осіб чи інших правових утворень[24, с. 12].

По-друге, на нашу, думку використання формулювання «owns or controls» (володіє або контролює) свідчить про те, що бенефіціарна власність може виникати як через пряме володіння (ownership), так і через здійснення контролю (control), що не обов'язково пов'язано із формальним володінням акціями чи частками в юридичній особі. Порогові значення володіння у режимах розкриття бенефіціарних власників мають характер індикатора (evidentiary trigger), але не можуть вичерпувати критерії бенефіціарного володіння. FATF прямо підкреслює, що фізичні особи, які здійснюють ultimate control, мають ідентифікуватися як beneficial owners незалежно від того, чи

перевищують вони будь-який мінімальний поріг володіння; водночас у разі застосування ownership-threshold він не повинен перевищувати 25%, а за підвищених ризиків держави можуть обґрунтовано застосовувати нижчі пороги як один із засобів мінімізації ризиків. У праві ЄС 25%+1 акція/понад 25% ownership interest визначені як ознака прямого володіння, однак це не скасовує необхідності оцінки контролю «іншими засобами» [12, с. 17; 20].

По-третє, додавання фрази «on whose behalf a transaction is being conducted» (від імені якої проводиться операція) розширює концепцію на випадки, коли особа не є ні власником, ні контролером юридичної особи, але є бенефіціаром конкретної операції [12].

У доктринальних дослідженнях підходів FATF виокремлюють декілька ключових особливостей визначення FATF. Як підкреслює в своєму дослідженні R. Collier, визначення FATF є функціональним, а не формальним — воно зосереджується на реальному економічному змісті відносин, а не на юридичній формі [11]. В той же час J. Gooijer звертає увагу на те, що визначення, яке пропонує застосовувати FATF є більш широким, ніж визначення бенефіціарної власності у міжнародному податковому праві згідно з положеннями Модельної Конвенції щодо уникнення подвійного оподаткування ОЕСР (OECD Model Tax Convention), оскільки воно охоплює не лише отримувачів доходу, але й осіб, які контролюють юридичні особи та правові утворення загалом [10].

Проаналізувавши доктринальні джерела, які присвячені дослідженню того як використовуються концепції бенефіціарної власності та бенефіціарного власника в міжнародному праві ми погоджуємось з викладеними поглядами на превалювання суті над формою при використанні таких концепцій.

Висновки

Узагальнюючи викладене, можна дійти висновку, що в сучасних міжнародно-правових рекомендаціях та актах чітко розмежовується юридичне (формальне) право

власності та бенефіціарна власність для цілей застосування норм міжнародного права та їх імплементації на національному рівні. Перше відображає лише формальний титул на актив, який може належати номінальному власнику, посередницькій структурі чи трасті й не обов'язково передбачає фактичне розпорядження активом або отримання від нього вигод. Натомість бенефіціарне володіння пов'язане з реальним економічним інтересом і/або здійсненням вирішального впливу на актив чи юридичну особу. Саме тому FATF, IMF та інші міжнародні організації виходять із того, що для цілей протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму ключовим є не формальний власник, а фізична особа, яка в кінцевому підсумку володіє або контролює клієнта чи отримує вигоду від операції.

Література

1. OECD. Model Tax Convention on Income and on Capital. Paris: OECD Publishing, 1977. 245 p.
2. Hamra C.; Korving J. J. A. M. Beneficial Ownership Interpreted: To What Extent Are the OECD and the EU on the Same Wavelength? *Intertax*. 2021. Vol. 49, No. 3. P. 254–277. DOI: 10.54648/taxi2021023.
3. World Bank. Beneficial Ownership Transparency: Practical Guide. Washington, DC: World Bank, 2021. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/publication/beneficial-ownership-transparency-practical-guide>.
4. Селезень П. О. Правозастосовні аспекти положень про бенефіціарного отримувача в податковому законодавстві України. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2012. № 1(5). С. 1–15.
5. Селезень П. Судова практика Канади щодо тлумачення концепції бенефіціарного власника у контексті її впливу на розвиток правозастосування. *Право і суспільство*. 2016. № 4-2. С. 241–246.
6. Косенкова А. Г. Концепція бенефіціарного власника в угодах про уникнення подвійного оподаткування. 2019. URL: <https://clar.navs.edu.ua/items/fa53b993-51ab-489f-a985-46aefb6a55bd>.

7. Косенкова А. Г. Правовий статус бенефіціарного власника в Україні та країнах ЄС: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2024. 261 с.
8. Vogel K. Klaus Vogel on Double Taxation Conventions: A Commentary to the OECD, UN and US Model Conventions for the Avoidance of Double Taxation of Income and Capital. 4th ed. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2015. 1847 p.
9. Baker P. Beneficial Ownership: After Indofood. *British Tax Review*. 2006. No. 2. P. 185–200.
10. Gooijer J. Beneficial Owner: Judicial Variety in Interpretation Counteracted by the 2012 OECD Proposals? *Intertax*. 2014. Vol. 42, Issue 4. P. 204–225.
11. Collier R. Clarity, Opacity and Beneficial Ownership. *British Tax Review*. 2014. No. 2. P. 163–184.
12. OpenOwnership. Beneficial ownership in law: Definitions and thresholds. London: OpenOwnership, 2020. P. 8. URL: <https://www.openownership.org/en/publications/beneficial-ownership-in-law-definitions-and-thresholds/>.
13. Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015, *Official Journal of the European Union*, L 141, 05.06.2015.
14. Du Toit C. P. The Evolution of the Term “Beneficial Ownership” in Relation to International Taxation Over the Past 45 Years. *Bulletin for International Taxation*. 2010. Vol. 64, No. 10. P. 500–509.
15. Snell’s Equity. 35th ed. London: Sweet & Maxwell, 2024.
16. Pettit P. Equity and the Law of Trusts. 14th ed. Oxford: Oxford University Press, 2019.
17. A Joint Global Forum and IDB Toolkit. 2nd ed. Paris: OECD Publishing, 2024. 210 p. URL: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/networks/global-forum-tax-transparency/effective-beneficial-ownership-frameworks-toolkit-second-edition-2024.pdf>.
18. FATF. The FATF Recommendations: International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. Paris: FATF, 2019. 152 p. (Updated Oct 2025).
19. Unmasking Control: A Guide to Beneficial Ownership Transparency. IMF Report on BO Rec 24-25. International Monetary Fund, 2022. 126 p. URL: <https://ccb.finance.gov.bs/wp-content/uploads/2022/11/IMF-REPORT-ON-BO-REC-24-25-Unmasking-Control-Unmasking-Control.pdf>
20. OECD. *Preventing the Granting of Treaty Benefits in Inappropriate Circumstances (Action 6 – 2015 Final Report)*. Paris: OECD Publishing, 2015. 106 p.
21. FATF. Guidance on Transparency and Beneficial Ownership of Legal Arrangements (Trusts). Paris: FATF, 2023.
22. FATF. FATF Glossary: Beneficial owner. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/pages/fatf-glossary.html>.
23. The Law Society (England & Wales). Trusts (public guidance). URL: <https://www.lawsociety.org.uk/en/public/for-public-visitors/common-legal-issues/trusts>.
24. FATF. Guidance on Transparency and Beneficial Ownership of Legal Persons. Paris: FATF, March 2023. 78 p. URL: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/guidance/Guidance-Beneficial-Ownership-Legal-Persons.pdf.coredownload.pdf>.
25. World Bank STAR Initiative. The new FATF rules on beneficial ownership and nominee relationships: a step in the right direction. 1 May 2022. URL: <https://star.worldbank.org/blog/new-fatf-rules-beneficial-ownership-and-nominee-relationships-step-right-direction>.
26. Бернс Г. Устон (2003). Права людини: концепції, підходи, реалізація (пер. з англ.) / за заг. Ред. Б. Зізік. Київ Ай Бі. 262 с.
27. Гдичинський В., Камінська Н. Світовий правовий порядок і міжнародний правопорядок у працях українських юристів-міжнародників Правова держава. 2025. Вип 36. С. 641-652 . URL: <https://doi.org/10.33663/0869-2491-2025-36-641-652>
28. HM Government (UK). Trusts and taxes: Overview. 16.08.2016. URL: <https://www.gov.uk/trusts-taxes>.
29. Basel Institute on Governance. Guidance on Beneficial Ownership Transparency, Basel, Switzerland, 2023. URL: <https://baselgovernance.org/sites/default/files/2021-09/GCFFC-statement-on-BO-transparency.pdf>.

Benyukh O.
THE LEGAL NATURE OF BENEFICIAL OWNERSHIP IN INTERNATIONAL LAW: BETWEEN FORMAL OWNERSHIP AND ACTUAL CONTROL

The article examines the legal nature of beneficial ownership as a complex interdisciplinary category formed at the intersection of international tax law, corporate regulation, and AML/CFT standards. It is substantiated that the development of this concept evolved from the provisions of the OECD Model Tax Convention, where it was used to prevent the abuse of tax benefits, to the modern FATF Recommendations, within which beneficial ownership has become one of the key instruments of transparency and financial monitoring.

It is established that the fundamental feature of beneficial ownership is its dualistic character, which consists in distinguishing between formal legal title to an asset and the actual right to derive economic benefits from it. It is demonstrated that this approach originates from Anglo-Saxon trust law, where legal ownership does not coincide with beneficial ownership.

Special attention is paid to the relationship between possession, economic interest, and control, as well as to clarifying the role of the ultimate beneficial

owner in multi-layered corporate and trust structures. It is proven that in contemporary international law, decisive importance belongs not to the formal owner, but to the natural person who ultimately owns the asset, controls it, or derives benefit from it.

Particular emphasis is placed on the fact that the FATF approach is based on three interrelated elements: the need to identify the ultimate natural person, taking into account both ownership and control, and extending the concept to cases where a transaction is conducted in the interest of another person. It is stressed that the research relies on a comprehensive interdisciplinary approach and combines historical-legal, comparative-legal, functional, and doctrinal analysis. The conclusion is made that beneficial ownership constitutes an independent legal construction based on the principle of "substance over form," which ensures the effectiveness of international tax regulation, financial monitoring, and mechanisms for identifying the real holders of economic interest.

Keywords: *beneficial ownership, legal ownership, ownership, control, ultimate beneficial owner (UBO), ownership thresholds, other means of control, FATF, anti-money laundering, taxes, anti-money laundering.*